

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT MOLIVA INSTITUTI

«IQTISODIYOT» KAFEDRASI

«Iqtisodiyot nazariyasi»
fanidan kurs ishini bajarish bo'yicha

USLUBIY QO'LLANMA

(bakalavriat talabalari uchun)

TOSHKENT-2023

X.S.Asatullayev, Z.A.Allaberganov "Iqtisodiyot nazariyasi" fanidan kurs ishlarini bajarish yuzasidan uslubiy qo'llanma. (Oliy ta'limning bakalavriat yo'nalishi I - talabalari uchun) –T.: 2023 -25 bet.

Taqrizchilar:

Xodjiev B. D.

–

TDIU, "Fundamental iqtisodiyot" kafedrasini mudiri, i.f.n,dotsent. (turdosh OTMdan.)

Bababekova D. Sh.

–

TMI, "Iqtisodiyot" kafedrasini dotsenti, i.f.n. (tayanch OTMdan.)

Uslubiy qo'llanma "Iqtisodiyot" kafedrasining 2023-yil " 21 " 08 dagi 1 -sonli majlisida muhokama etilib, "Iqtisodiyot" fakulteti Kengashida ko'rib chiqishga tavsiya qilingan.

Kafedrasini mudiri:

X.S.Asatullayev

Uslubiy qo'llanma "Iqtisodiyot" fakulteti Kengashining 2023-yil " 25 " 08 dagi 1 -sonli majlisida muhokama etilib, institut O'quv-uslubiy Kengashida ko'rib chiqishga tavsiya qilingan.

"Iqtisodiyot" fakulteti dekani:

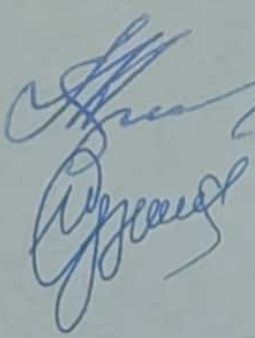
G'.A.Safarov

Dars jarayonida foydalanish uchun tavsiya qilingan (2023-yil " 26 " 08 dagi 1 -sonli bayonnoma).

Kengash raisi

Kengash kotibi

S.Mexmonov

I.Choriyev

KIRISH

Bakalavriat ta'lim yo'nalishlari o'quv jarayonining zarur elementi – ushbu yo'nalishlar o'quv rejasida ko'zda tutilgan asosiy fanlardan kurs ishlarini bajarish hisoblanadi va talabalarda ilmiy izlanishlar olib borish ko'nikmalarini tarbiyalash, tanlangan mavzuni mustaqil ravishda chuqur o'rganish, nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash, ilmiy, nazariy va amaliy xulosalarni shakllantirish va pirovardida yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Mazkur qo'llanma Oliy ta'limning bakalavriat yo'nalishiga mo'ljallangan o'quv rejaga mos holda, 1-kurs bakalavriat asosiy fanlaridan "Iqtisodiyot nazariyasi" fanidan kurs ishlarini bajarish bo'yicha tavsiyalar va tartib-qoidalarini o'z ichiga oladi.

Kurs ishini bajarishdan maqsad - kurs ishi ustida ishlash davomida talaba "Iqtisodiyot nazariyasi" fandan olgan nazariy bilimlarini mustaqil ravishda kengaytirish va chuqurlashtirishga erishadi, maxsus adabiyotlardan olingan, iqtisodiyot, moliya, bank, soliq va agrar sohadagi ma'lumotlar, hisobotlari materiallarini hamda ilmiy tezis va maqolalarni o'rganish asosida to'plangan, shuningdek, Internet resurs manbalaridan olingan ma'lumotlarni qayta ishlash, umumlashtirish, tahlil qilish va muayyan bir tizimga keltirish bo'yicha dastlabki bilim va ko'nikmalarni hosil qiladi.

Qo'yilgan maqsadning muvaffaqiyatli bajarilishi uchun kurs ishlarini bajarishga quyidagi talablar qo'yiladi:

- kurs ishida mavzuga taalluqli O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari, qarorlari, ma'ruzalari va Prezident asarlaridan ma'lumotlar, Oliy Majlis sessiyalari materiallari va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari sharhi o'z aksini topishi lozim;

- kurs ishini yozish jarayonida tadqiq etilayotgan mavzu va o'rganilayotgan amaliy ma'lumotlarning nazariy asoslarini chuqur o'rganish va mavzu bo'yicha samaradorligini oshirish imkoniyatlarini ko'rsatish, iqtisodiyotni modernizatsiyalash va yangilashning bugungi sharoitida iqtisodiyotni rivojlantirishning turli dastak va vositalaridan foydalanish shakllari va usullarini takomillashtirish nuqtai nazardan ilmiy, ijodiy yondoshish zarur;

- kurs ishi mazmunini ravon adabiy tilda bayon qilish, tadqiqotlar va izlanishlar natijalarini rasmiy hujjatlarga qo'yiladigan asosiy talablarga rioya qilgan holda aks ettirish lozim.

UMUMIY QOIDALAR

Kurs ishi ustida ishlash davomida talaba o'quv jarayonida olgan nazariy bilimlari va mustaqil tadqiqot natijalarini yozma ravishda bayon qilish uslubi, keltirilgan fikrlarning aniqligi, materiallarning joylashish ketma-ketligi, rasmiylashtirishga qo'yiladigan umumqabul qilingan talablarni hisobga olgan holda bayon qilish tajribasiga ega bo'lishi juda muhimdir. Bo'lajak iqtisodchi-mutaxassis o'z fikrlarini aniq va ravon bayon qila olishi, kiritayotgan takliflarini ilmiy va nazariy jihatdan asoslay bilishi, iqtisodiy terminlarni o'z o'rnida to'g'ri ishlata bilishi, kerakli ma'lumotlarni to'play olishi va qayta ishlay olishi, ularni atroflicha tahlil qilish va umumlashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi

kerak.

Kurs ishi talaba tomonidan mustaqil ravishda bajariladi va ma'lum ma'noda, ilmiy izlanish olib borishning kichik bir shaklidir. Ayrim iqtidorli talabalar kurs ishini bajarish jarayonida birmuncha chuqur va keng qamrovli ilmiy izlanishlar olib boradilar, ularning mustaqil ravishda bajargan kurs ishlari talabalar ilmiy to'garaklarida, ilmiy konferentsiyalarda va tanlovlarda ilmiy ma'ruza qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kurs ishida tavsiya etilgan adabiyotlarni, ayniqsa, iqtisodiy ta'limotlar klassiklari asarlarini, prezident asarlari, iqtisodiy ta'limotning ko'zga ko'ringan horijiy va milliy namoyandalarining asarlari va ma'ruzalarini chuqur o'rganish natijalari (tegishli havolalarda) aks ettirilsagina, mazkur kurs ishi unga qo'ytiladigan zamonaviy talablarga javob bera oladi. Shuningdek, ishda nafaqat mamlakat ichki institutsional tuzilmalarining, balki tashqi kuzatuvchilar, BMT, Xalqaro Valyuta Fondi, Jahon Banki kabi xalqaro moliyaviy tashkilotlarning, xalqaro va umummilliy tashkilotlarning tegishli ma'lumotlarini keltirish, ularni tahlil qilish natijalarini aks ettirish yuqori baholanadi.

Kurs ishlarini bajarish va himoya qilish jarayoni quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- kafedra tomonidan tavsiya etilgan kurs ishi mavzulari ro'yxatidan mavzuni tanlash;
- tanlangan mavzu bo'yicha adabiyotlar bilan dastlabki tanishish;
- kurs ishi rejasini tuzish;
- adabiyotlarni o'rganish va amaliy ma'lumotlarni to'plash;
- kurs ishini yozish va rasmiylashtirish;
- kurs ishini himoya qilish.

I. MAVZUNI TANLASH

Talabalarga tavsiya etiladigan kurs ishlari mavzulari "Iqtisodiyot nazariyasi" fani dasturiga muvofiq tarzda kafedra tomonidan ishlab chiqildi va kafedra yig'ilishida ko'rib chiqilib, yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlandi. Talabaga kafedra tomonidan tavsiya etilgan mavzular tarkibidan o'z familyasining bosh harfiga mos harf qatoridan istalgan mavzuni tanlab olish huquqi beriladi. Ayrim hollarda talaba, kurs ishiga rahbar etib tayinlangan professor-o'qituvchi va kafedra mudiri bilan kelishilgan holda, kurs ishi mavzulari ro'yxatiga kirmagan mavzuni tanlashi (agar bunga asos bo'lsa) mumkin.

Odatda, kurs ishlari mavzulari ro'yxatidagi mavzular soni akademik guruhdagi kurs ishini bajaradigan talabalar sonidan 2 barobar ortiq bo'ladi. Shu sababli bir akademik guruhdan bir necha talaba bitta mavzuni tanlamagani maqsadga muvofiq. (kurs ishlarining namunaviy mavzulari ushbu Ko'rsatmalarning I-ilovasida keltirilgan).

Kurs ishi mavzusini to'g'ri tanlash muhim ahamiyatga ega, u yoki bu mavzuni tanlab olish tasodifiy bo'lmasligi lozim. Ayrim talabalar mavzu tanlashdek muhim bosqichga jiddiy yondoshmaydilar, natijada tasodifiy biror

mavzuni olib, bir qancha vaqt o'tgach, qator qiyinchiliklarga uchrab, qimmatli vaqtlarini behuda sarflab, so'ng kafedraga mavzuni o'zgartirishni so'rab murojaat qiladilar. Shuningdek, ba'zi talabalar duch kelgan mavzuni tanlab, mavzu ustida yuzaki, hech bir tashabbus va izlanishsiz ishlaydilar. Bunday sovuqqonlik va loqaydlikdan, e'tiborsizlik va sustkashlikdan umumiy ish faqat zarar ko'radi, kurs ishini bajarishdan ko'zlangan maqsadga erishilmaydi.

Mavzuni tanlashga har bir talaba u yoki bu mavzuga ilmiy va amaliy qiziqishlarini, ilmiy to'garaklardagi avvalgi ishtirokini hisobga olib, maxsus adabiyotlar bilan tanishuvi yoki oliy ta'lim muassasasigacha o'ttirgan ish tajribasiga tayangan holda yondoshgani ma'qul.

Bundan tashqari, kurs ishi mavzusini talaba kelgusida yozajak bitiruv-malakaviy ishining mavzusi va yo'nalishini hisobga olgan holda tanlagani maqsadga muvofiq, chunki kurs ishi, ma'lum ma'noda, malakaviy ishda ko'tariladigan masala va muammolarning nazariy asosini tashkil qiladi.

Xulosa qilib aytganda, kurs ishining mavzusini tanlashda qanday omil asos bo'lishidan qat'i nazar, bu tasodifiy emas, asoslangan va to'g'ri qabul qilingan qaror bo'lishi kerak. Talaba o'z ilmiy rahbariga nafaqat o'zi tanlagan kurs ishining mavzusini, balki aynan shu mavzuni tanlash sababini ham etkazishi tavsiya etiladi.

Talabaga eslatma!

**To'g'ri tanlangan mavzu –
kurs ishining muvaffaqiyatli
himoyasiga tashlangan birinchi
omadli qadamdir**

Kurs ishi mavzusini tanlashda kafedra pedagog-xodimlarining yordami katta ahamiyatga ega. Mazkur fandan amaliy mashg'ulotlar olib boruvchi kafedra o'qituvchilari bu ishda talabalarga yaqindan yordam beradilar. Bu maqsadda pedagog-xodimlarning yakka tartibda va guruh

bo'yicha maslahat soatlari uyushtirishi maqsadga muvofiq. Unda o'qituvchi talabalarni dolzarb mavzular bilan yaqindan tanishtiradi, ayrim mavzularning dolzarbligi va mazmuni haqida axborot beradi, shuningdek, talabalarni tavsiya etilayotgan mavzularning muammoli jihatlarini yoritishga yo'naltiradi, talabalarga jiddiy va har tomonlama o'ylab mavzu tanlash maqsadida tegishli adabiyotlarning tegishli boblari bilan tanishib chiqish, me'yoriy-huquqiy manbalarni o'rganish, amaliyotdagi mavjud holatni tahlil qilish kabi tavsiyalarni beradi.

II. TANLANGAN MAVZUGA DOIR ADABIYOTLAR VA ILMIY NASHRLAR BILAN TANISHISH

Tanlangan mavzu bo'yicha adabiyotlar va ilmiy nashrlar bilan dastlabki tanishish bosqichi, avvalo, kurs ishining rejasini tuzish va yoritilajak savollarning qamrovini belgilab olish uchun muhimdir. Kurs ishi rejasi uning yo'nalishi va maqsadlarini aks ettirishi kerak. Shu sababli talaba rejani tuzishdan avval kurs ishining muhim savollarini belgilab olish maqsadida asosiy adabiyotlar, darsliklar, o'quv qo'llanmalar, vaqtli matbuotda chop etilgan maqolalar, amaliyotda qo'llanilayotgan me'yoriy hujjatlar bilan tanishib chiqib, mavzuning ham nazariy, ham amaliy tomonlarini aniqlab oladi.

Adabiyot va ilmiy nashlar bilan ishlash - talabaning mustaqil faoliyati bo'lib, bu faoliyat kutubxonalar va axborot-resurs markazlarining (ARM) kartotekalari va bibliografik ma'lumotnomalarini o'rganishdan boshlanadi. Bu borada ARMda mavjud adabiyotlar va mavzuga doir jurnallarni bilimlarning ma'lum tarmoqlari va sohalari bo'yicha guruhlovchi predmet-alfavit katalogi, elektron darsliklar va nashr qilingan iqtisodiy jurnallar bo'yicha ma'lumotlar bazasi, Internet resurs manbalaridan olingan ma'lumotlar yaqindan yordam berishi mumkin. Bundan tashqari, ARMLarda fanning yo'nalishiga oid bo'lgan ko'plab maxsus iqtisodiy jurnallar, xalqaro hamda respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjumanlarning maqola va tezislari to'plami, fanlardan o'quv-uslubiy majmualar va ma'ruza matnlari mavjud. Ular bilan yaqindan tanishish ham rejani tuzishda amaliy yordam berishi mumkin.

Talabaga tavsiya!

Hech qaysi adabiyotda tayyor kurs ishi bo'lmaydi!

Kurs ishi talabaning mustaqil izlanishlari mahsuli bo'lishi kerak

Adabiyot bilan ishlashda darsliklar, o'quv qo'llanmalar va nasr etilgan iqtisodiy jumallarning chop etilgan vaqtiga alohida ahamiyat berish zarur. Chunki ularda bayon etilgan ayrim masalalar, keltirilgan amaliy ma'lumotlar, amaliyot bilan bog'liq u

yoki bu ko'rsatmalarga asos bo'lgan me'yoriy materiallar eskirgan bo'lishi mumkin. Shu sababli adabiyotlarni to'plashda eng yangi nashrlardan (oxirgi 3-5 yillar ichida nashr etilgan) foydalanish, mustaqil izlanishlar asosida tuzilgan adabiyotlar ro'yxatini esa kurs ishi rahbari bilan birgalikda ko'rib chiqish va, zarur bo'lsa, rahbarning tavsiyasi bilan to'ldirish lozim.

Talabalarga yaqindan yordam berish maqsadida mazkur uslubiy qo'llanmaga kurs ishini bajarish bo'yicha asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati ilova qilingan (2-ilovaga qarang).

III. KURS ISHI REJASINI TUZISH

Kurs ishi rejasini talaba asosiy adabiyotlar bilan tanishib chiqqandan so'ng tuzishi maqsadga muvofiq. Reja mavzuning asosiy savollarini aks ettirib, qisqa bo'lishi (oddiy reja) yoki har bir savolni aniqlashtirgan, kichik savollarga ajratgan holda, kengaytirilgan (murakkab reja) bo'lishi mumkin.

Reja ilmiy rahbar bilan kelishgan holda tuzilishi kerak. Rejaning savollari ma'lum bir tartibda, mantiqiy ketma-ketlikda qo'yilishi lozim. Rejada talabaning ijodiy yondoshuvini, ilmiy tahlillari va tashabbusini talab qiladigan savollarning qo'yilishi juda muhim bo'lib, bu kurs ishining qiymatini yanada oshiradi.

Kurs ishi ustida ishlash jarayonida reja talaba tomonidan birmuncha o'zgartirilishi, aniqlashtirilishi va kengaytirilishi mumkin.

Talabaga tavsiya!

**Kurs ishi rejasini tuzishni yuqori kursda o'qiydigan do'stingizga yoki partadosh talaba-qizga ishonmang!
"Tanasi boshqa - dard bilmas!"**

Kurs ishi rejasini tuzishda biron-bir qolipning, yagona shaklning bo'lishi mumkin emas. Lekin aksariyat mavzular uchun tuzilgan rejalar savollari o'rganila-

yotgan mavzuning nazariy va tashkiliy-huquqiy asoslarini, izlanish ob'ektidagi amaliyot holati tahlilini, izlanish uchun asos qilib tanlangan muayyan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarni takomillashtirish va samaradorligini oshirish yo'llarini qamrab olishi kerak. Kurs ishi rejasi mantiqan ketma-ketlikda **4 ta savoldan** oshmasligi kerak. Talabga muvofiq kurs ishining **1-2 savollari** talaba tomonidan mustaqil o'rganilgan adabiyotlar soni kamida **5 ta** bo'lishi kerak va bu foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatida keltirilishi kerak. **3-4 savollar** esa ko'proq amaliyot bolan bevosita bog'langan bo'lishi va uni yoritishda mavzuga doir nashr qilingan iqtisodiy jurnallarda chop etilgan kamida **4 ta** maqoladan foydalanishi hamda bu ham foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatida keltirilishi shart.

Kurs ishining mazmuni va hajmiga ma'lum chegaralar qo'yilgan, ya'ni kurs ishi **asosiy qismi 12-15 bet hajmida** bajarilishi kerak, shunday ekan, rejada ham shu hajm doirasida yoritib berish mumkin bo'lgan savollar qo'yilishi maqsadga muvofiq.

Xulosa qilib aytganda, talabaning qiziqishlaridan, fikrlash doirasining kengligidan, to'plangan adabiyotlar va amaliy ma'lumotlarning ko'lamidan, talabaning ilmiy izlanishlarga bo'lgan layoqatidan kelib chiqqan holda, kurs ishi rejaları turli-tuman, cheklanmagan variantlarda, ixtiyoriy talqinda bo'lishi mumkin. Muhimi, ishlab chiqilgan reja tanlangan kurs ishining mazmun-mohiyatini, maqsad va vazifalarini ochib berishi, o'rganilgan muammo yuzasidan mustaqil xulosalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak. Ushbu Ko'rsatmalardan foydalanuvchilarga amaliy yordam sifatida bir necha mavzu bo'yicha tuzilgan kurs ishi rejaları namunalari qo'llanmaning 3-ilovada keltirilgan.

IV. ADABIYOTLAR VA ILMIY NASHRLARNI O'RGANISH VA AMALIY MA'LUMOTLARNI TO'PLASH

Reja tuzilgach va rahbar bilan tuzilgan reja xususida kelishib olingach, to'plangan adabiyotlarni yaqindan o'rganish va asosiy nazariy xulosalarni konspektlashtirishga kirishish mumkin. Bu bosqichda talaba adabiyotlardan tegishli mavzularni chuqur va har tomonlama o'rganishi va shu tariqa to'plagan bilimlarini rejaga asoslangan holda guruhlab olishi lozim. Talaba adabiyotning u yoki bu bo'limini o'rganib chiqib, to'plangan ma'lumotlarni kurs ishining qaysi bobida aks ettirishni o'ylab ko'rishi kerak. Bu ishni avval kurs ishi bo'yicha tavsiya etilgan darsliklar va o'quv qo'llanmalarni o'rganishdan boshlash maqsadga muvofiq, so'ng ilmiy tadqiqot ishlari va amaliy qo'llanmalarni o'rganib chiqish mumkin. Bundan tashqari, o'rganilayotgan mavzuga taalluqli bo'lgan O'zbekiston Respublikasi qonunlari, Prezident qarorlari, farmonlari, farmoishlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari, Kodekslar, amaliyotda qo'llanilayotgan yo'riqnomalar va me'yoriy hujjatlarni o'rganib chiqish va kurs ishining u yoki bu savolini yoritishda ulardan foydalanish kurs ishini yozishga qo'yiladigan asosiy talablardan hisoblanadi. Shu bilan birga, Prezident asarlari, ma'ruzalari va nutqlaridan foydalanish, ularda belgilab berilgan vazifalarning bajarilish darajasini mavzuga bog'lab o'rganish va kurs ishida maqsadga muvofiq aks ettirish

tavsiya etiladi.

Talabaga ogohlantirish!
Kurs ishi yozilshni
Internetdan tayyorini
qidirishdan boshlamang! Bu
masalaning zo'r yechimi
emas!

Kurs ishida bahs-munozarali, muammoli masalalarga alohida o'rin ajratish kerak. Bu boradagi vazifa shundan iboratki, turli mualliflarning u yoki bu iqtisodiy kategoriya yoki iqtisodiy voqelik xususidagi qarashlarini, ularning qay tarzda asoslanayotganligini o'ylab ko'rib, ishda

to'g'ri aks ettirib, talaba bu boradagi o'z nuqtai-nazarini bayon qilishi va asoslab berishi ayniqsa muhimdir. Bu maqsadlarda vaqtli matbuotda chop etilgan maqolalarni, ilmiy anjumanlarning materiallarini, shuningdek, iqtisodchi olimlarning mavzuga taalluqli ilmiy monografiyalarini o'rganib chiqish lozim.

Bajarilgan kurs ishi, agar unda tegishli amaliy, raqamli ma'lumotlar keltirilmasa va ularning tegishli tartibdagi tahlili berilmasa, bunday ishlar ijobiy baholanmaydi, chunki, iqtisodiy jarayonlarning o'zgarish qonuniyatlarini, o'sish yoki sustlashish tendentsiyalarini, muayyan ko'rsatkichlarning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillarni faqat raqamlar orqali, ularni solishtirish, baholash, monitoring va tahlil qilish orqali ko'rsatish mumkin. Bu maqsadda statistik to'plamlar, iqtisodiy jurnallardagi iqtisodiy jarayonlarning yillar va choraklar bo'yicha o'zgarishini aks ettiruvchi statistik ko'rsatkichlardan, davlat organlarining (masalan, Davlat statistika qo'mitasi, Moliya vazirligi, Davlat soliq qo'mitasi, Davlat bojxona qo'mitasi, kabi) rasmiy Internet-saytlaridagi ma'lumotlaridan foydalanish va ularni jadvallar, diagrammalar, grafiklar, chizmalar tarzida jamlab, kurs ishida aks ettirish lozim. Shuningdek, mavzuga mos ravishda alohida olingan moliya va soliq organlari, davlat boshqaruvi idoralari va budjet tashkilotlari va muassasalarining hisobot ma'lumotlaridan foydalanib, o'rganilayotgan mavzuning mohiyatini, uning samaradorlik darajasini ochib berish mumkin. Bu ma'lumotlarni so'nggi 3-5 yil bo'yicha keltirish maqsadga muvofiq. Agar tanlangan mavzu nazariy xususiyatga ega bo'lsa, keltirilgan raqamli ma'lumotlar nazariy xulosalarning ishonarli ko'rgazmasi va isboti bo'lib xizmat qilishi shubhasiz.

V. KURS ISHINI YOZISH VA RASMIYLASHTIRISH

Kurs ishini yozish. Kurs ishi odatda, kirish qismi, 4 ta savol va xulosa qismlaridan iborat bo'ladi. Kirish qismida mavzuning dolzarbligi, maqsadi

Talaba diqqatiga!
"Agar ilm o'z-o'zidan hech qanday
amaliy foyda keltirmaganda ham,
uni befoyda deb bo'lmaydi, jilla
qursa u aqlni ishlatib, miyada tartib
o'rnatadi" (Frensis Bekon)

va vazifalari, kurs ishini yozishga asos bo'lgan amaliy ma'lumotlarning axborot manbalari, izlanishning ob'ekti, predmeti va amaliy ahamiyati aks ettiriladi.

Mavzuning dolzarbligini yoritish, barcha ilmiy ishlar kabi, kurs ishi uchun ham majburiy talabdir. Talaba mavzuni tanlagan ekan, uning ilmiy

salohiyati va nazariy jihatdan tayyorgarligi, albatta, bu mavzuning mazmunini tushunib yetishi va uni zamon talabiga mosligi hamda ijtimoiy muhimligini baholay olishi uchun etarli bo'lishi kerak. Mavzuning dolzarbligini yoritishda quruq, asossiz gaplarga o'rin bermaslik, gapni uzoqdan boshlab, mavzuning mohiyatiga etib kelganda, xalq so'zi bilan aytganda "aravani quruq obqochish"larga yo'l qo'ymaslik lozim.

Mavzuning dolzarbligini asoslashda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlaridan, ma'ruzalaridan, shuningdek, xorijiy va milliy iqtisodchi-olimlar asarlaridan mavzuga taalluqli bo'lgan fikrlarni keltirish ayniqsa muhim.

Ishning kirish qismida kurs ishi mavzusining maqsadi o'zining aniq ifodasini topishi, ushbu maqsadga erishish yo'lida qo'yilgan vazifalar aniq ko'rsatilishi kerak, chunki, kurs ishini baholashda qo'yilgan maqsadga erishilganlik va belgilangan vazifalarning bajarilganlik darajasiga baho beriladi. Kurs ishining kirish qismini ko'pi bilan 2-3 varaq hajmda yozish tavsiya etiladi.

Birinchi va ikkinchi savollar odatda o'rganilayotgan soha yoki iqtisodiy kategoriyaning nazariy jihatlarini ochib berishga bag'ishlanadi. Unda u yoki bu iqtisodiy kategoriyaning iqtisodiy mazmuni, uning iqtisodiyotda va ijtimoiy hayotda tutgan o'rni, bozor iqtisodiyoti sharoitida jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati ko'rsatib beriladi. Biron bir iqtisodiy kategoriyaning mohiyatini ochib berish - bu mazkur kategoriyaning mohiyati va zarurligi nimada, zamonaviy bozor iqtisodiyotida u qanday o'rin egallaydi, uning rivojlanishining ob'ektiv omillari nimalardan iborat, qanday iqtisodiy-ijtimoiy munosabatlarni aks ettiradi, ahamiyati nimalarda namoyon bo'ladi? - degan savollarga javob berishdir. U yoki bu iqtisodiy kategoriyaning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va ahamiyatini aniq raqamli ma'lumotlar asosida ochib berish mumkin. Ma'lumotlar dunyo bo'yicha, mamlakat bo'yicha yoki mavzu oldiga qo'yilgan vazifalardan kelib chiqqan holda, hududlar (viloyat, shahar, tuman) bo'yicha keltirilishi va bir necha yil ko'rsatkichlarini solishtirish asosida tahlil natijalari aks ettirilishi kerak.

Kurs ishining so'nggi savollari, odatda o'rganilgan kategoriyaning amal qilishini, u yoki bu iqtisodiy munosabatlarini zamonaviy bozor iqtisodiyoti talablaridan, sohada olib borilayotgan islohotlar talablaridan kelib chiqqan holda takomillashtirish, rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan bo'ladi. Bunda talaba, izlanishlar natijasida olgan bilimlari, kuzatishlari, tahlillari asosida o'rganilgan soha yohud ob'ektning faoliyatini yaxshilash, samarasini yanada oshirish bo'yicha o'zining yoki shu sohada izlanishlar olib borgan iqtisodchi-olimlar va amaliyotchilarning taklif va mulohazalarini ilmiy tarzda bayon qilishi, ularni har tomonlama asoslab berishi, xulosalarini bir tizimga solib keltirishi lozim.

Shuningdek, kurs ishi asosiy qismining tegishli reja savollarida o'rganilayotgan sohaga taalluqli bo'lgan ilg'or xorijiy tajribalarni bayon etish va ularni mamlakatimizda qo'llash imkoniyatlari bo'yicha takliflar kiritish kurs ishining nazariy va amaliy ahamiyatini yanada oshiradi va uni yuqori darajada baholash uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kurs ishining xulosa qismida olib borilgan izlanishlar asosida shakllangan xulosalar va taklif-mulohazalar tizimli ravishda keltiriladi. Ishning xulosa qismida bayon etilgan fikrlar o'rganilgan muammolarning yechimini yoritib berishi,

o'rganilgan soha yoki iqtisodiy voqelikning mavjud holatini yaxshilash va amaldagi mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan va berilgan takliflarning aniq, lo'nda va qisqa mazmunini aks ettirishi, ishini yakunlangan ilmiy ish sifatida tan olish uchun asos bo'lib xizmat qilishi lozim.

Kurs ishining so'nggida foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltiriladi. Shuni alohida ta'kidlash muhimki, muallif tomonidan keltirilgan adabiyotlar ro'yxati uning kurs ishini yozishda oxirgi 3-5 yil ichida chop etilgan maxsus adabiyotlardan (klassik ta'limotlar namoyandalarining asarlari bundan mustasno) foydalanish tavsiyasiga rioya qilganligini ko'rsatib turishi kerak.

Adabiyotlar ro'yxati faqatgina talaba 4 savolni yoritishda mustaqil foydalangan adabiyotlar va ilmiy nashr jumallardagi maqolalar keltirilishi shart.

Foydalanilgan har bir manbaning muallifi, to'liq nomi, nashr etilgan joyi va vaqti (qaysi tilda nashr etilgan bo'lsa, shu tilda), hajmi hamda beti ko'rsatiladi. Agar kurs ishi lotin alifbosiga asoslangan o'zbek tilida yozilgan bo'lsa, foydalanilgan rus tilidagi adabiyotlarni shu tilda kirill alifbosida keltirish to'g'ri bo'ladi.

Kurs ishini rasmiylashtirish. Kurs ishini ilmiy rahbar tomonidan belgilab berilgan grafik asosida talaba shaxsan bajaradi. Talaba tanlangan mavzu yuzasidan qabul qilingan qarorning to'g'riligiga, uning topshiriqqa muvofiqligiga, kurs ishini bajarishda ko'chirmachilik holatining yo'qligiga javob beradi.

Kurs ishi Davlat Ta'lim Standartlarida talab etilganidek, talaba tomonidan tartibli rasmiylashtirilgan, xatosiz, aniq va tushunarli tilda, qisqartirishlarsiz (umumqabul qilinganlardan tashqari) yozilgan bo'lishi kerak. Kurs ishi matnida "men" so'zi o'rniga "biz" so'zini qo'llash tavsiya etiladi. Masalan, "Men tomonimdan olib borilgan izlanishlarimga tayanib, shuni xulosa qilamanki, ..." degan jumlaning o'rniga "Biz tomonimizdan olib borilgan izlanishlarga asoslanib, shuni xulosa qilishimiz mumkinki, ..." iboralarning ishlatilishi talab etiladi, ya'ni kurs ishi matni ilmiy tilda, rasmiy tusda bo'lishi kerak.

Talabaga tavsiya!

Kurs ishini yozishdan avval chiroyli yozish texnikasini mashq qilib oling, chunki barmoqlaringiz uyali telefonda sms yozishdan ancha charchagan!

Kurs ishi axborot texnologiyalaridan foydalanilgan holda rasmiylashtirilgan bo'lishi shart. Kurs ishini komputerdan bajarib, A4 o'lchamdagi oq qog'ozda chiqarish zarur. Matnda ajralib tursin

deb, reja savollari, jadvallar, rasmlar raqamini va nomlarini ham boshqa rangli ruchkada yozishga yo'l qo'yilmaydi. Ishda foydalanilgan jadvallar, diagrammalar, chizmalar va rasmlar komputer grafikasida tayyorlanishi kerak. Kurs ishida qo'pol texnik tuzatishlarga yo'l qo'yilmagani ma'qul.

Kafedraning tavsiyasiga binoan kurs ishi chet (ingliz) tilida bajarilishi mumkin. Chet tilda bajarilgan ishga davlat tilidagi annotatsiya ilova etiladi va kurs ishini himoya qilish vaqtida tarjima ta'minlanadi.

Kurs ishini yozishda varaqning chap tarafidan - 3 sm., pastdan va tepadan - 2 sm., o'ngdan - 1,5 sm. joy qoldirish tavsiya qilinadi, bunda bir varaqda 28-30 qator yozuv bo'lishi zarur. Bunday cheklovlar kurs ishi hajmining sun'iy ravishda orttirib yuborilishiga yo'l qo'ymaslik maqsadida

belgilanadi. Varaq tagiga tipografik sharoitda tayyorlangan yo'l-yo'l qog'oz qo'yib yoziladi, varaqning o'ziga matn yozish uchun to'g'ri chiziqlar chizish yoki printerda chiziqlar chizilgan varaqlarga yozish tavsiya etilmaydi.

Kurs ishining barcha betlari rejadan boshlab oxirgi betigacha tartib bilan raqamlanadi. Birinchi bet titul varag'i hisoblangani uchun unga raqam qo'yilmaydi. (4-ilova)

1-betda odatda kurs ishining rejasi aks ettiriladi va bu bet ham raqamlanmaydi, shuningdek, uning boshiga kurs ishi mavzusini yozib qo'yish shart emas, bu betda "Reja" degan so'zdan keyingi qatorda rejaning qismlarini aks ettirish kifoya. Kirish qismi bayoni 3-betdan boshlanadi va bu betga "3" raqami qo'yiladi va hokazo. Tartib raqami varaqning pastki tomonining o'rtasiga qo'yiladi.

Kurs ishi bo'lim (savol) larining har biri yangi varaqdan boshlanadi va bo'limning nomlanishi rejada qanday bo'lsa, o'zgartirishsiz shundayligicha varaq satrining o'rtasiga yoziladi. Sarlavhalarni yozishda so'zlarni bo'g'inlab ko'chirishga ruxsat berilmaydi, shuningdek, sarlavha oxirida nuqta qo'yilmaydi. Sarlavhaning tagiga chizib yozishga ruxsat etilmaydi. Har bir sarlavhadan oldin bo'limning tartib raqami arab raqami bilan belgilanadi va raqamdan so'ng nuqta qo'yiladi. Agarda rejada belgilangan savollar kichik savollarga bo'lingan bo'lsa, u holda bu savolchalar sarlavhasi ko'p pog'onali raqamlash qoidasiga ko'ra "1.1.", "1.2." shaklida raqamlanadi.

Kirish, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati ham yangi varaqdan boshlab yoziladi va raqamlanmaydi. Kurs ishining asosiy qismi bo'limlari nomlari, shuningdek, "Kirish", "Xulosa", "Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati" so'zlari bir xilda varaqning yuqori qismining o'rtasiga, matn esa sarlavhadan keyin bir qator tashlab, keyingi qator xatboshidan katta harf bilan boshlab yoziladi.

Illyustrativ materiallar, masalan, rasmlar, diagrammalar ko'rish uchun qulay tarzda joylashtirilishi kerak. Kurs ishiga PowerPoint dasturida tayyorlangan tayyor slaydni joylashtirishga ruxsat berilmaydi, slayddagi materialni Word dasturida tayyorlab, so'ngra kurs ishi matniga kiritish maqsadga muvofiq, chunki PowerPoint dasturida tayyorlangan slaydlar taqdimot qilish uchun mo'ljallangan, unda qisqa ma'lumotlar, bog'langan blok-chizmalar, rasmlar, boshqa rangli tasvirlar bo'ladi, kurs ishi esa ma'lum talablar asosida tayyorlangan jiddiy ilmiy ish bo'lib, agar kafedra tomonidan kurs ishi himoyasi taqdimot ko'rinishida amalga oshirilishi talab etilsagina, PowerPoint dasturida tayyorlangan taqdimotni printerda chop etib, kurs ishiga ilova qilishingiz mumkin.

Barcha surat (grafik, chizma, diagramma)lar bo'lim bo'yicha ketma-ket arab raqamlari bilan "1-rasm", "2-rasm" shaklida raqamlanadi (kurs ishining ilovalarida keltirilgan suratlar bundan mustasno) va rasmga izoh beruvchi yozuvdan nuqta bilan ajratiladi (grafik, chizma, diagrammalarni rasmiylashtirish tartibi 5-ilovada ko'rsatilgan).

Raqamli materiallar jadval ko'rinishida rasmiylashtirilishi lozim. Har bir jadval sarlavhaga ega bo'lishi kerak. Sarlavha bosh harf bilan boshlanadi, sarlavhaning tagiga chizilmaydi.

Jadvalning sarlavhasi uning yuqorisiga, o'rtaga yozilishi tavsiya etiladi. Jadval ustunlarining sarlavhalari bosh harflar bilan, sarlavhachalar esa, agar ular sarlavhadagi gapning davomidan iborat bo'lsa, kichik harflar bilan, agar ular mustaqil bo'lsa, katta harflar bilan boshlanishi kerak.

Ko'plab ustunlardan iborat bo'lgan jadvalni qismlarga bo'lish va bir qismni ikkinchi qismdan keyin joylashtirishga ruxsat etiladi.

Kurs ishining bo'limlari tarkibidagi jadvallar izchil, ketma-ket arab raqamlari bilan belgilanadi. Masalan: "1-jadval", "2-javdal" va h.z.

Jadvalning biror qismi ishning keyingi betiga o'tish holatlarida "jadval" so'zi, uning tartib raqami va sarlavhasi bir marta jadvalning bosh qismi ustida ko'rsatilib, keyingi betga o'tgan qismlar ustiga "davomi" degan so'z yoziladi.

Kurs ishini yozish davomida foydalanilgan manbalarga havola("snoska")-larni satr osti eslatmalarida keltirish lozim. Havola har bir betda 1 raqamidan boshlab tartib bilan, sanoq ketma-ketligida, arab raqamida keltirilishi lozim.

Havolalar quyidagi holatlarda qo'llaniladi:

- matnda qo'llanilgan hujjat yoki ta'rifni tasdiqlash uchun;
- foydalanilgan adabiyotlar va birlamchi manbalarni ko'rsatish uchun;
- matnda keltirilgan biror muammo, xulosa yoki taklifning olingan adabiyoti yoki boshqa manbasini ko'rsatish uchun;
- davlat arboblari, olimlar va mutaxassislar fikrlaridan iqtibos keltirilganda;
- statistik ma'lumotlar va to'plamlardan iqtibos keltirilganda;
- me'yoriy-huquqiy hujjatlardan iqtibos keltirilganda va boshqa holatlarda.

Har bir betda havolalar ko'payib ketmasligi, iloji bo'lsa, bir betda uchtdan ko'p havola ishlatmaslikka harakat qilish kerak. Rasmlar va jadvallarga qilingan havolalar sarlavhaning oxirgi so'ziga qo'yiladi (5-ilovalarga qarang).

Adabiyotlarni rasmiylashtirish tartibi, ya'ni foydalanilgan manbaning nomi, muallifi, nashriyotning nomi, nashr etilgan yili va hajmi kabi ma'lumotlarni adabiyotlar ro'yxatida qanday tartibda keltirish lozimligi quyida ko'rsatilgan¹:

1-2 SAVOLLAR

Darslik va o'quv qo'llanmalar nomlari:

1. Mc Connell, Brue. Economics. 17 th edition. Mcgraw-hill/Irvin, USA, 2009.
2. O'lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. -T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2014. -480 b.
3. Shodmonov.Sh. va boshq. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. -T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2021. -728 b.
4. Jo'rayev.T.T. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. -T.: "fan va texnologiya", 2018. -448 b.

3-4 Savollar

Ilmiy jurnallardagi maqolalar nomlari:

1. Haydarov N.X. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimini rivojlantirishda

¹ Magistratura to'g'risidagi nizom. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2012-yil 29-oktyabrdagi 418-son buyrug'i bilan tasdiqlangan. 5-ilova.

davlat moliyasining o'rni // Iqtisod va moliya. – Toshkent, 2013. – № 9. –B. 13.

2. Devereux, M., Guceri, I., Simmler, M., Tam, E. (2020). Discretionary fiscal responses to the COVID-19 pandemic. Oxford Review of Economic Policy, Vol. 36, Issue Supplement 1, S225–S241. DOI: 10.1093/oxrep/graa019.

3. Набихужаев А., Шеров Ю., Султонов П. Макроиктисодий баркарорлик кўрсаткичлари ва уларнинг Ўзбекистондаги динамикаси. // Иқтисод ва Молия. № 2 2021.

4. Ускова Т.В. Роли инвестиций в обеспечении устойчивого экономического роста. Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз 6 (30) 2013., 45-59 стр.

VI. KURS ISHINI HIMOYA QILISH

Kurs ishini himoya qilish jarayoni talaba uchun eng muhim bosqich hisoblanadi. Unda talabaning kurs ishi mavzusi bo'yicha to'plagan bilimlari sinaladi. Talaba o'z ishini yaxshi bilishi, to'plagan ma'lumotlarining manbalarini aniq ko'rsata olishi, hisob-kitoblar asosida tahlil uslubiyoti va usullarini tushuntirib berishi, nazariy va amaliy savollarga javob bera olishi lozim.

Yozib tugatilgan kurs ishi kafedra tomonidan belgilangan muddat ichida kafedrada ro'yxatga olish yo'li bilan qayd etilgandan so'ng, tanishib chiqish va taqriz berish uchun kurs ishi rahbariga (yoki pedagog-xodimlarning o'quv yuklamasi doirasi boshqa o'qituvchiga) beriladi.

Kurs ishiga yozilgan taqrizda quyidagilar qayd etilishi zarur:

- kurs ishi mavzusining dolzarbligi va ko'rilgan savollarning o'rinishligi;
- ishning nazariy saviyasi va ilmiylik darajasi;
- adabiyotlardan to'plangan materiallarni mustaqil izlanishlar asosida mantiqiy izchillikda bayon qilinganligi;
- muallifning ishda keltirilgan raqamli ma'lumotlarni tahlil qilish qobiliyati, xulosalarni bayon qilish saviyasi;
- himoyagacha amalga oshirish lozim bo'lgan tavsiyalar;
- kurs ishining himoyaga qo'yilganligi haqidagi yakuniy xulosa ("himoyaga qo'yiladi" yoki "himoyaga qo'yilmaydi" shaklida).

Talabaga ogohlantirish!
Diqqat qiling, "g'alvirni suvdan ko'taradigan" vaqt keldi. Siz uchun birov jangga kirmaganidek, himoyaga ham kirmaydi!

Kurs ishi himoyasi kafedrada tashkil etiladi. Bu maqsadda fan bo'yicha kurs ishi himoyasi uchun 3 kishidan kam bo'lmagan tarkibda komissiya tuziladi. Kurs ishini talaba Komissiya huzurida himoya qiladi. Komissiya a'zolari bilan

talaba o'rtasidagi suhbat asosida talabaning bilim darajasi, mavzu ustida ishlash jarayonida orttirgan ko'nikmalari aniqlanadi. Dastavval talaba o'zi yozgan ishi bo'yicha uning mazmuni, o'rganish predmeti, amaliy ma'lumotlarning manbasi, ularni umumlashtirish usullari, asosiy xulosalarini qisqacha yoritib beradi. So'ngra taqrizda ko'rsatilgan kamchiliklar bo'yicha hamda ish yuzasidan qo'shimcha savol-javoblar asosida talabaning bilimlari tekshiriladi va himoya natijasiga ko'ra kurs ishi baholanadi. Kurs ishini baholash talabalar bilimini reyting tizimi asosida baholash tartibiga ko'ra ballarda amalga oshiriladi.

Kurs ishining natijasi fakultet dekanati tomonidan taqdim etilgan qaydnoma varaqasiga tegishli tartibda qayd etiladi va Komissiya a'zolari imzolari bilan rasmiylashtiriladi.

Baholash tartibi va mezonlari

Talabalarning kurs ishi bo'yicha bilim saviyasi, ko'nikma va malakalari darajasi, ular bilimini nazorat qilish hamda baholashning reyting tizimi to'g'risidagi Nizom qoidalari asosida ballarda ifodalanadi.

Kurs ishi bo'yicha bilimini o'zlashtirish darajasi – 100 ballik tizimda baholanadi:

- talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 90-100 ball (a'lo);

- talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 70-89,9 (yaxshi) ball;

- talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 60-69,9 (qoniqarli) baho;

- talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 0-59,9 (qoniqarsiz) ball bilan baholanadi.

Kurs ishi bo'yicha 0-59,9 (qoniqarsiz) ball bilan baholangan talaba akademik qarzdor talaba hisoblanadi.

Iqtisodiyot nazariyasi” fanidan o‘tiladigan mavzular

1.	Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va bilish usllari
2.	Ishlab chiqarish jarayoni, uning natijalari va samaradorligi
3.	Iqtisodiy tizimlar va mulkchilik munosabatlari
4.	Tovar-pul munosabatlari
5.	Bozor iqtisodiyoti. Bozor va uning tuzilishi
6.	Talab va taklif nazariyasi
7.	Narx va uning shakllanishi
8.	Raqobat va monopoliya. Antimonopol qonunchilik
9.	Omili daromadlar va ish haqining shakllanishi. Ishchi kuchi bozori va bandlik
10.	Tadbirkorlik faoliyati va tadbirkorlik kapitali
11.	Iqtisodiy harajatlar va foyda
12.	Agrar munosabatlar va renta nazariyasi
13.	Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari. Milliy hisoblar tizimi
14.	Yalpi talab va yalpi taklif
15.	Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar
16.	Iqtisodiy o'sish va milliy boylik
17.	Milliy iqtisodiyotning muvozanati
18.	Makroiqtisodiy beqarorlik, inqiroz, ishsizlik va inflyatsiya
19.	Moliya tizimi
20.	Pul muomalasi. Kredit tizimi va banklar
21.	Iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning roli
22.	Aholi daromadlari va turmush farovonligi
23.	Xalqaro iqtisodiy munosabatlar va uning shakllanishi
24.	Valyuta munosabatlari, to'lov balansi va uning taqchilligi Xalqaro savdo

**TALABALAR NASL-NOMASI BOSH XARFI BO'YICHA MAVZULARNING
TAQSIMLANISHI**

1.	A	1-32-68-91-104-136-165	17.	R	8-39-84-100-122-150
2.	B	3-34-89-92-105-137-166	18.	S	41-82-101-123-151
3.	D	9-40-83-95-106-138-167	19.	T	43-80-102-124-152
4.	E	57-66-107-139	20.	U	2-33-90-97-125-153
5.	F	16-47-76-108-141	21.	V	5-36-87-93-126-154
6.	G	7-38-85-94-109-142	22.	X	18-49-74-127-155
7.	H	11-42-81-96-111	23.	Y	23-54-69-128-156
8.	I	21-52-71-112-168	24.	Z	17-48-75-129-157
9.	J	46-77-113-169	25.	O'	14-78-130-158
10.	K	25-56-67-114-143	26.	G'	103-110-120-159
11.	L	27-58-65-115-144	27.	Sh	22-53-70-131-160
12.	M	29-60-63-116-145	28.	Ch	20-51-72-132-161
13.	N	19-50-73-117-140-146	29.	Yo	13-44-79-133-162
14.	O	4-35-88-98-118-147	30.	Yu	28-59-64-134-163
15.	P	6-37-86-99-119-148	31.	Ya	30-61-62-135-164
16.	Q	24-55-68-31-121-149			

KURS ISHI MAVZULARI

1-MAVZU	Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishida turli xil oqimlarning roli
2-MAVZU	Ishlab chiqarish omillari, ularning o'zaro ta'siri va rivojlanishi
3-MAVZU	Ishlab chiqarishni tashkil etishda mahalliy lashtirishning o'mi
4-MAVZU	Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va ularni tahlil qilish xususiyatlari
5-MAVZU	Milliy hisoblar tizimi va O'zbekistonda unga o'tishning vazifalari
6-MAVZU	Yalpi ichki mahsulot va O'zbekistonda uni ko'paytirish muammolari
7-MAVZU	Nominal va real yalpi ichki mahsulot, ularning nisbati va o'zgarish sur'atlari
8-MAVZU	Inflyatsiya, uning iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlar
9-MAVZU	Iqtisodiy o'sish, uning turlarini va hisoblash usullari
	Ishlab chiqarish samaradorligi va uni ta'minlashning hozirgi zamon muammolari
11-MAVZU	Milliy boylik uning tarkibi va ko'paytirish omillari
	Iqtisodiy sikl va uning turli xil nazariyalari
13-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mazmuni
14-MAVZU	Ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlar, ularning tarkibi va qondirishi usullari
	O'zbekistonda milliy valyutaning muomalaga kiritilinishi va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri
16-MAVZU	Mulkni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiy lashtirishning maqsadi, shakllari va usullari

17-MAVZU	O'zbekistonda milliy bozorni shakllantirish va rivojlantirish muammolari
18-MAVZU	O'zbekistonda milliy valyutaning muomalaga kiritilinishi va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri
19-MAVZU	Agrar munosabatlar va ularni bozor tizimidagi xususiyatlari
20-MAVZU	Bozor iqtisodiyoti, uning vujudga kelishi va rivojlanishining shart-sharoitlari
21-MAVZU	Pul haqidagi turli xil nazariyalar va hozirgi zamon pulining tabiati
22-MAVZU	Bozor mexanizmi va uning tarkibiy qismlarining iqtisodiy nazariy tavsifi
23-MAVZU	Bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida raqobatchilik muhitini shakllantirish muammolari
24-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida iqtisodiy muassasalar va davlatning roli
25-MAVZU	Tovarning nafilligi va qadr-qiymati to'g'risidagi nazariyalar
	Bozor, uning iqtisodiy munosabatlaridagi o'rni va ahamiyati
27-MAVZU	O'zbekistonda antimonopol qonunchilik va raqobat muhitning yaratilishi
28-MAVZU	Yalpi talab, yalpi taklif, ularning tarkibi va ularga ta'sir qiluvchi omillar
29-MAVZU	Xufiyona iqtisodiyot, uning o'lchamlari va namoyon bo'lish shakllari
30-MAVZU	O'zbekistonda yerga yagona soliq solish nazariyasi va uning ro'yobga chiqarish amaliyoti
31-MAVZU	O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklarini rivojlantirish vazifalari va istiqbollari
32-MAVZU	Davlatning narx siyosati va uning asosiy yo'nalishlari
33-MAVZU	Ishlab chiqarish xarajatlari va foyda tashkil topishining xususiyatlari
34-MAVZU	Ishlab chiqarishda iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish muammolari
35-MAVZU	Ishsizlik, uning turlari va O'zbekistonda bandlik muammolari
36-MAVZU	O'zbekistonda ishchi kuchi bozorini shakllantirish va tartibga solish muammolari
37-MAVZU	O'zbekistonda to'liq va samarali bandlik muammoasi
38-MAVZU	Pul tizimi evolyutsiyasi va uning turlari
39-MAVZU	Bozor iqtisodiyotiga o'tishda davlatning moliyaviy siyosati, uning dastaklari va amalgam oshirish vazifalari
40-MAVZU	Moliya munosabatlarining mohiyati, vazifalari va iqtisodiyotni tartibga solishdagi roli
41-MAVZU	Byudjet-soliq siyosatining iqtisodiy o'sishga ta'siri
42-MAVZU	Soliqlar va ularning bozor iqtisodiyotidagi vazifalari
	Banklar, ularning turlari va kredit tizimidagi roli
44-MAVZU	Kredit va uning hozirgi zamon shakllari
	O'zbekistonda moliya bozorini rivojlantirishda pul-kredit siyosatini o'rni
46-MAVZU	Moliya bozori va uning moliyaviy resurslarni shakllantirishdagi o'rni

47-MAVZU	O'zbekistonda moliya tizimini takomillashtirish masalalari
48-MAVZU	Davlat byudjeti va uning milliy daromadni taqsimlash va qayta taqsimlashdagi o'rni
49-MAVZU	Tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish va rivojlantirishda davlatning roli
50-MAVZU	Iqtisodiyotning baynalminallashuvida fan-texnika taraqqiyotining o'rni
51-MAVZU	Xalqaro iqtisodiy tashkilotlar va ularning vazifalari
52-MAVZU	O'zbekiston tashqi iqtisodiy aloqalarining ustuvor yo'nalishlari
53-MAVZU	Xalqaro moliya tashkilotlarining jahon xo'jaligini rivojlantirishdagi o'rni
54-MAVZU	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash va investitsion faollikni oshirishda tijorat banklarining roli
55-MAVZU	Mehnat bozorini davlat tomonidan tartibga solish yo'nalishlari
56-MAVZU	O'zbekistonda bank tizimi takomillashtirish vazifalari va asosiy yo'nalishlari
57-MAVZU	O'zbekistonda bank tizimini rivojlantirish istiqbollari
58-MAVZU	Iqtisodiyotni tartibga solishning maqsadi, vazifalari va usullari
59-MAVZU	O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida davlatning ijtimoiy siyosati
60-MAVZU	Davlatning kredit-pul siyosati, uning dastaklari va amalgam oshirish vositalari
61-MAVZU	Agrobiznes, uning turlari va rivojlantirish muammolari
62-MAVZU	Bozor munosabatlariga o'tishda davlatning agrar islohotlari va ularning yo'nalishlari
63-MAVZU	O'zbekistonning iqtisodiy salohiyati va undan samarali foydalanish muammolari
64-MAVZU	Korxonalarining bozor tizimidagi o'rni va iqtisodiy faoliyatining xususiyatlari
65-MAVZU	Tadbirkorlik kapitalining aylanishi va samaradorligi muammolari
66-MAVZU	Tejamkorlik asosida korxona xarajatlarining samaradorligini oshirish yo'llari
67-MAVZU	Iqtisodiy xarajatlar, uning tarkibi va turlari
68-MAVZU	Korxona foydasi, uning taqsimlanishi va ishlatilishi
69-MAVZU	Tadbirkorlik faoliyati, uning turlari va asosiy belgilari
70-MAVZU	O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlanishi
71-MAVZU	Marketing, uning vazifasi, qoidalari va bozor tizimidagi o'rni
72-MAVZU	Aholi daromadlari, uning turlari va shakllanish manbalari
73-MAVZU	O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishda tashqi iqtisodiy faoliyatni erkinlashtirishning ahamiyati
74-MAVZU	O'zbekistonda aholini ijtimoiy himoyalash tizimi va davlatning ijtimoiy siyosati
75-MAVZU	Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni, uning manbalari va omillari
76-MAVZU	Xorijiy investitsiyalarni iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi o'rni

77-MAVZU	Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning mohiyati, uning turlari va ob'ektiv asoslari
78-MAVZU	O'zbekistonda tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari
79-MAVZU	O'zbekiston Respublikasining xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan hamkorligining hozirgi darajasi va istiqbollari
80-MAVZU	Xalqaro savdo, uning turlari va tartibga solish mexanizmi
81-MAVZU	Xalqaro valyuta tizimlari va ularning o'zgarishi
82-MAVZU	Xalqaro kredit va uning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi ro'li
83-MAVZU	Ish haqi turlari hamda ularning darajasini belgilovchi omillar
84-MAVZU	O'zbekistonda davlatning ish haqi siyosatida yagona tarif koeffitsientlarini qo'llash amaliyoti
85-MAVZU	Jahon xo'jaligining tashkil topishi va uning rivojlanish bosqichlari
86-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida ijtimoiy fondlar, ularning turlari va manbalari
87-MAVZU	O'zbekistonning jahon bozoriga kirib borish muammolari
88-MAVZU	Pul taklifi va pulga bo'lgan talab hamda ularni belgilovchi omillar
89- MAVZU	Jahon bozorida narxni tashkil topishining o'ziga xos xususiyatlari
90- MAVZU	Makroiqtisodiy muvozanatlik va unga erishishning bozor iqtisodiyotidagi shart-sharoitlari
91-MAVZU	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida budjet soliq siyosatini rivojlantirish muammolari
92-MAVZU	O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini moliya-kredit mexanizmi orqali rag'batlantirish istiqbollari
93-MAVZU	Investitsiya faoliyatini amalga oshirish va ularni samaradorligini ta'minlash yo'llari
94-MAVZU	O'zbekiston Respublikasida investitsiya faoliyatlarini samarali tashkil etish istiqbollari
95-MAVZU	O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklari faoliyatini takomillashtirish yo'nalishlari
96-MAVZU	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tadbirkorlik faoliyatini takomillashtirish istiqbollari

Kurs ishi mavzularini shakllantirishda asosli hollarda kafedra tomonidan qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritilishi mumkin.

ASOSIY VA QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR RO'YXATI

Asosiy adabiyotlar

1. Shodmonov Sh., Rahmatov M., iqtisodiyot nazariyasi. Darslik.-T«Zamin nashr» nashr, 2021.-856 b.
2. Jo'rayev T., iqtisodiyot nazariyasi. . Darslik.-T.: «Fan va texnologiya» nashr, 2018. – 512 bet.
3. Shodmonov Sh.Sh., Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: Iqtisod-moliya, 2017. – 728 bet.
4. Jo'rayev T., iqtisodiyot nazariyasi. . Darslik.-T.: «Fan va texnologiya» nashr, 2018. – 512 bet.
5. Bazikov A.A. Praktikum po ekonomicheskoy teorii: mikro i makroekonomike: uchebno-metodicheskoe posobie. Direkt-Media, 2018 god. 123 str.
6. Bazikov A.A. Aktualnie problemi ekonomiki i ekonomicheskie teorii: sbornik statey. Direkt-Media, 2017 god. 308 str.
7. Kurs ekonomicheskoy teorii / red. M.N. Chepurin, E.A. Kiseleva, i dr.. - M.: Kirov: ASA; Izdanie 5-e, pererab. i dop., 2017. - 832 str.
8. Kurs ekonomicheskoy teorii. Obshchie osnovi ekonomicheskoy teorii, mikroekonomika, makroekonomika, perexodnaya ekonomika / red. A.V. Sidorovich. - M.: DIS, 2017. - 736 c.
9. Castells, Manue. Another economy is possible: culture and economy in a time of crisis. Cambridge, UK ; Malden, MA: Polity Press, 2017- 226 pages.
10. Yaniv Hanoch, Andrew J. Barnes, and Thomas Rice. Abingdon, Oxon; Behavioral economics and healthy behaviors : key concepts and current research. New York, NY : Routledge, an imprint of the Taylor & Francis Group, 2017- 236 pages.
11. Mc Connell, Brue. Economics. 21th edition. McGraw-hill/Irwin, USA, 2017
12. Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. Economics. 20th Edition. McGraw-Hill Companies. USA. 2017.

Qo'shimcha adabiyotlar

13. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2014. – 46 b.
14. “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.
15. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 488 b.
16. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 104 b.

17. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 56 b.

18. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 48 b.

19. Djumanov D., Allaberganov Z. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisodiy ta'limotlar tarihi. «Iqtisod-moliya», 2017. – 341 bet.

20. Toshmatov SH, Asatullaev X, Allaberganov Z. Darslik. T.: Iqtisodiy ta'limotlar tarihi« Iqtisod-moliya», 2018. – 362 bet.

21. D.Bababekova, B.Tursunov.: O'zbekistonda ijtimoiy islohotlar strategiyasini amalga oshirishda raqobat muhitidan samarali foydalanish yo'nalishlari. Monografiya. "VneshinvestProm", 2017- 81 bet.

22. D.Tojiboeva "Agrar sohada xo'jalik yuritish shakllari samaradorligini oshirishning institutsional jihatlari" "Fan va texnologiya" nashriyoti Toshkent, 2019

Internet saytlari

23. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.

24. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti.

25. www.cbu.uz – O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.

26. www.soliq.uz– O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasi rasmiy sayti.

www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo'mitasining rasmiy sayti.

KURS ISHI REJALARI NAMUNALARI

Kirish

1. Ishlab chiqarish jarayonining iqtisodiy mazmuni va ijtimoiy shakllari.
2. Ishlab chiqarish omillari, usullari va o'zaro ta'siri.
3. Ishlab chiqarishning umumiy va pirovard natijalari.
4. Ishlab chiqarish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari.

Xulosa

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

"IQTISODIYOT" KAFEDRASI

"IQTISODIYOT NAZARIYASI" FANIDAN

KURS ISHI

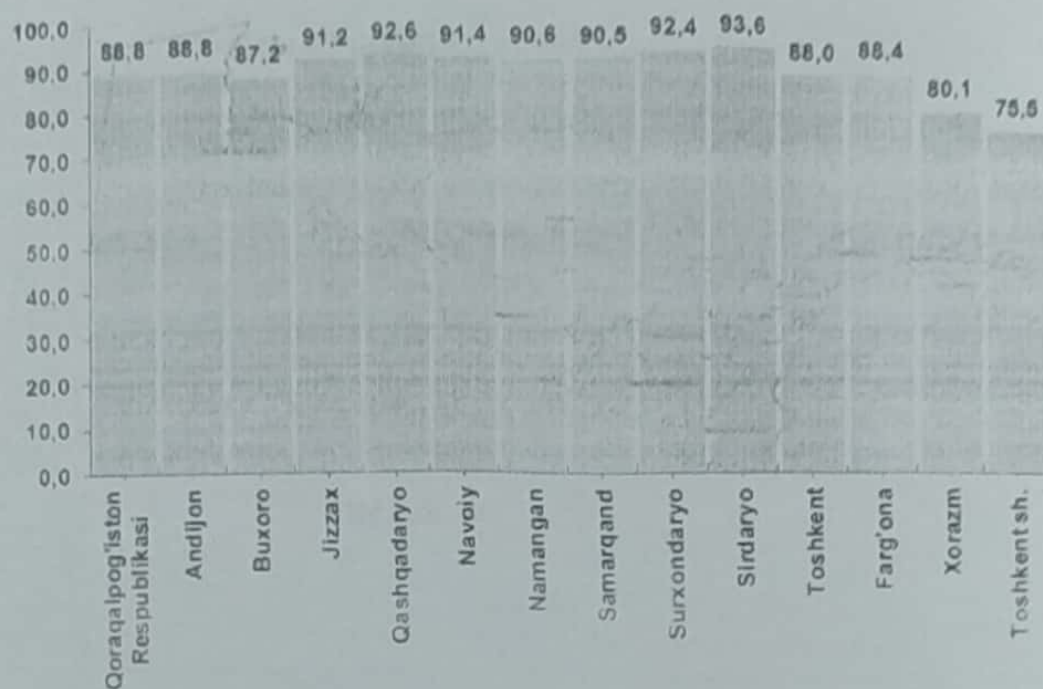
Mavzu: _____

Bajardi: _____
(talabaning ismi-sharifi, otasining ismi)

(fakultet, bakalavriat yo'nalishi, kursi, guruhi)

Ilmiy rahbar: _____
(ismi-sharifi, ilmiy darajasi, lavozimi)

TOSHKENT-2024

1-rasm. Hududlarda kichik tadbirkorlik sub'ektlarining respublika chakana savdo tovar aylanmasida ulushi²

² Manba: www.stat.uz. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari.

**TMI Moliya iqtisod fakulteti 1-kurs MM-61 guruhi talabasi Shaymanov Elbekning “Qishloq xo‘jaligiga investitsiyalar jalb etish va ulardan foydalanish samaradorligini oshirish yo‘llari” mavzusidagi kurs ishiga ilmiy rahbar
TAQRIZI**

Qishloq xo‘jaligida tub tarkibiy siljishlarga erishish respublikamiz iqtisodiyotining yuksalishi va xalqaro integratsiyalashuvini ta‘minlashning zaruriy asoslaridan biri ekanligi bois tarmoqda keng ko‘lamdagi o‘zgarishlarni jadallashtirish va uni izchil davom ettirish masalasi agrar islohotlar samarasini oshirishni jiddiy vazifa qilib qo‘ymoqda.

Qishloq xo‘jaligida iqtisodiy o‘sishning barqarorligi, ishlab chiqarishdagi yuqori samaradorlikni, ish bilan bandlikni ta‘minlash, aholini turmush darajasini oshirish, asosiy kapitalga bo‘lgan talabni qondirish kabi mavjud muammolarning ijobiy yechimini topishga tarmoqda investitsion faollikni oshirish va qishloq xo‘jaligi korxonalarining investitsiya faoliyatini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish orqaligina erishish mumkin. Shu nuqtai-nazardan yondoshganda qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etish va ulardan maqsadga muvofiq foydalanish muammolarini o‘rganish shu kunning dolzarb masalalaridan ekanligini ko‘rsatadi. Kurs ishining maqsadi – jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etish mexanizmini tadqiq etish orqali ulardan oqilona foydalanish yo‘llarini ishlab chiqishdir.

Kurs ishining tarkibiy tuzilishi quyidagicha: kirish, 4 reja, xulosa va takliflar, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati va ilovalar.

Kirish qismida mavzuning dolzarbligi, kurs ishining maqsadi va vazifalari, ob‘ekti va predmeti o‘z aksini topgan.

Birinchi reja qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etishning ahamiyati va xususiyatlari hamda ularning shakllanish manbalari hamda mexanizmlari yoritilgan.

Ikkinchi rejada qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etishga ta‘sir etuvchi omillar va ularni oshirish manbalarini takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan. Shuningdek, qishloq xo‘jaligi korxonalarida investitsiyalar samaradorligini oshirish va ulardan samarali foydalanish yo‘llari yoritilgan.

Xulosa qismida kurs ishi bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlar natijasida erishilgan tavsiya va xulosalar o‘z aksini topgan.

Kurs ishi belgilangan talablarga javob beradi va komissiya oldida himoyaga tavsiya etiladi

Ilmiy rahbar

dots. Z.Allaberganov